

SVATBA NA UHERSKOHRADIŠŤSKU VE FOTODOKUMENTACI SLOVÁCKÉHO MUZEA

Ludmila Tarcalová, Slováké muzeum, Uherské Hradiště

Svatební obřad nebyl pouze zkoumán, popisován či vědecky zpracováván, ale i fotograficky zaznamenáván. Fotografie se svatební tematikou shromažďuje dokumentační oddělení Slovákého muzea od 40. let 20. století, i když některé z nich jsou mnohem starší.

Ve Slovákém muzeu v Uherském Hradišti se započalo se zpracováním fotodokumentárního pozitivního i negativního materiálu ve 40. letech 20. století. Nejprve byl do muzea získáván pozitivní materiál, nejčastěji darem, jen málokdy se kupoval. Postupem času byla dokumentace obohacována i o fotografie pořizované vlastními pracovníky nebo spolupracovníky muzea. Malé personální obsazení v muzeu neumožňovalo systematicky zaznamenávat či dokumentovat celou oblast lidové kultury. Závažným důvodem absence pořizování fotografií v této době byla i malá technická vybavenost instituce; fotografovat, jak jsme dnes zvyklí, nebylo běžné. Vedení muzea kladlo důraz na vnitřní muzejní práci, na růst a rozšiřování národopisného fondu, jeho evidenční zpracování, náležitě uložení a jeho prezentaci.

Z počtu několika desítek tisíc fotografií je mnoho těch, které zaznamenávají svatební obřad a svatbu vůbec. Ta patřila vždy k životním přelomovým okamžikům, proto již v 19. století se stala přitažlivým tématem pro národopisce a kulturně osvětové pracovníky. Svatbu popisovali od její přípravy, přes jednotlivé její svatební dny až po dozvuky svatby, shromažďovali popisný etnografický i folklorní materiál. Na Uherskohradištsku byla tématem řady studií a časopiseckých článků, jak popisných, tak i srovnávacích nebo svatbě byly věnovány samostatná pojednání v monografiích jednotlivých obcí.

Nejen národopisci, ale i fotografové měli zájem dokumentovat takovou událost, jako byla svatba. Zachycováním svatebního obřadu fotografickou cestou a všeho co s ním souviselo v obcích uherskohradištského děkanátu¹ si budeme všimát v bohaté sbírce oddělení dokumentace Slovákého muzea. Pojedmáme o fotografiích svatebních obřadníků – nevěsty a ženicha, družiček a mládenců, svatebního průvodu a obřadu, jubilejních svateb, svatebních artefaktů, dnů svatebního veselí, svatebního zákulisí a účastníků svatby na hromadných fotografiích.

Do dokumentace muzea byl získán asi trojí druh fotografií s danou tematikou. K prvním a nejstarším patří fotografie a negativy pořizené Josefem Klvaňou. Mnohé z nich vznikaly již se záměrem zdokumentovat lidový oděv či obřadní lidovou kulturu. Hodně z jeho fotografií doplňuje odborný text o lidovém obřadním oděvu v publikaci *Moravské Slovensko I.* z roku 1918.²

Ke druhé skupině patřila většina svatebních záběrů. Vznikla z potřeby jednotlivce, rodiny či společnosti. Pochází jak od školených fotografů, tak i laiků. Řada z nich je anonymní. Jen fotografie ze soukromých ateliérů do roku 1945 mají označení na rubové či lící straně snímku. Jsou zde uvedena jména firem jako Václav Bartoň, Tomáš Mlčoch, Josef Dudešek, František Horenský, J. Švec, K. Klimeš, Antonín Garažija apod.³ Fotografie v podobě pohlednic mají obvykle na rubové straně emblém nebo zkratku firmy. Většinou zachycují svatební oblečení z *nejatraktivnějších* krojových obcí a oblastí (Kunovice, Uherskoostrojsko) či svatební artefakty. Podle označení firmy se dá také přesně datovat, ve kterém období pohlednice či fotografie vznikly. Slováké muzeum vlastní poměrně málo fotografií ze svatební tematiky vzniklých po roce 1950, u nichž je znám autor (Richard Melíšek).⁴

Třetím typem jsou fotografie, které vznikly z potřeby muzea. Postupem času se bez fotografování neobešla žádná odborná práce každého pracovníka muzea, proto hodně snímků z oblasti Uherskohradištska od začátku 60. let 20. století jsou z fotoaparátu Josefa Jančáře, posledních třicet let fotodokumentaci v muzeu provádí fotograf Ladislav Chvalkovský.⁵

Fotografie nevěsty a ženicha

K nejstarším a nejvzácnějším fotografiím patří ty, které vznikly z originálních skleněných negativů pořizovaných Josefem Klvaňou v letech 1890–1899. Mnohé z nich jsou uvedené v publikaci Moravské Slovensko jako *Pentlení nevěsty z Kunovic* z roku 1890 (2 390) a nevěsta v pentlení z Ostrožské Nové Vsi z r. 1892 (2 330).⁶ Skleněné negativy družic z Mařatic ve *velkém* pentlení (obr. 1, 47 455) jsou datovány rokem 1895; v obcích na Uherskohradištsku se přestalo nosit již na začátku 20. století.⁷

Z období let 1905–1920 převládají fotografie svatebních párů, pořizovaných v ateliéru. Asi stejný počet ženichů je oblečen jak v městském obleku, tak v kroji. Městsky oblečený ženich měl velkou vonici z umělých drobných bílých kvítek na klopě levé strany kabátu, ženich v kroji v období do roku 1918 měl voničku na kordulce a v ruce klobouk s vonicí. Ženichové nosili často i zasunuté hodinky na řetízku v kapse kordulky nebo saka. Hodně se muži oblékali i do vojenských uniforem, taktéž ozdobených voničkou.

Každá nevěsta, oblečená v dolňáckém kroji, ať už je to podle Klvaňova dělení jakýkoliv krojový typ, má na fotografiích jednoduchý bílý věneček z umělých kvítků, baňaté řídce našasené rukávy, stále ještě dvě přednice s vyšíváním, atlasovou přední sukni, bílé *pupkové* punčochy a šňetrovací boty. Ruce mají volné (Mařatice 47 481, 52 576, 52 580, Polešovice 44 460, Staré Město 52 632) nebo drží modlitební knížku, drobné kvítko, šátek nebo růženec (Uherské Hradiště obr. 2, Mařatice 52 580). Většina těchto fotografií byla získána darem, takže ani u jedné fotografie není znám autor.

Dvacátá léta 20. století prezentují svatební páry oblečené v kroji: nevěsta má na hlavě charakteristické čepení pro nevěstu a přes ruce úvodnici, ženich beranici nebo klobouk s bohatým zdobením (Kunovice 32 867, 3 000, Mistřice 1991). Hodně ženichů je oblečeno v městském oděvu, s bílým motýlkem pod krkem a s vonicí s velkou bílou stuhou (Staré Město 36 216, 48 820, 25 840, Uherské Hradiště 50 158). Krojované svatební páry z této doby jsou fotografovány v ateliéru. Zajímavé jsou změny, kdy nevěsta stejně oblečená jako v předešlých dvaceti letech má délku sukně kratší a někdy místo modlitební knížky nebo růžence drží v ruce velkou svatební kyticí. Mnohé fotografie jsou anonymní, některé z nich jsou od hradištského fotografa Josefa Dudeška.

Větší kolekci přefotografovaných pohlednic vlastní muzejní dokumentace od fotografa J. Švece, který působil v období **mezi dvěma světovými válkami**. Nejvyhledávanější byly svatební páry nebo jednotlivé postavy ženicha a nevěsty, v tehdy nejatraktivnějších lokalitách k fotografování, v Kunovicích a Hluku. Představují krojované páry ve svatebním oblečení – ženich s nadměrnou vonicí na beranici (Hluk 10 119), nevěstu s úvodnicí přes ruce (Hluk 1 000, 52) nebo svatební pár před domem (Hluk 10 117, Kunovice 966). Podobně situovaná – před malované žudro – je i pohlednice krojovaného páru z Uherského Ostrohu – nevěsta v bohatém pentlení a úvodnici, muž s vyzdobeným kloboukem (obr. 3) od fotografa K. Klimeše. Řada svatebních párů na fotografiích – pohlednicích s vroubkovaným okrajem pochází z ateliéru Antonína Garažii, ty zachycují v tomto období ženicha oblečeného v civilu s vonicí na klopě a nevěstu ve věnečku a s velkou kyticí bílých růží (Staré Město 18 800, 18 804).

Dokumentační oddělení muzea se v roce 1997 obohatilo novými nákupy o fotografie **ze 30. let 20. století** od Františka Horenského, původem z Pašovic, který zachytil krojované svatební páry z Uherskohradištska, ale především z Uherskobrodsko, ať již v ateliéru či v přírodě (Boršice u Buchlovic 45 603, 45 553). Nevěsty mají stále starý typ kroje, v ruce drží buď malou kyticí nebo modlitební knížku (Polešovice 45 753, Boršice 45 548). Sta-

1. Pentlení družiček na Hradištsku. Foto Josef Klvaňa, 1895.

2. Novomanželé Mazůrkovi ve svatebním oblečení. Uherské Hradištsko – Rybárny, 1900.

romětská nevěsta má navíc při spodním okraji přední sukně – fěrtůšku našité zelené snítky asparágu (Staré Město 45 440).

Svatební páry zachycené v **období čtyřicátých let** se od předešlých deseti let nezměnily. Muži používají ke svatbě více civilního oblečení s voničkou na klopě a bílým motýlkem než obřadního kroje (Popovice 9 685, Mařatice 52 579). Avšak nevěsty z Uherskohradištska již mají vzhled kroje jiný – nový typ hustě vrapených rukávů a přibyla především větší výzdoba kroje (Boršice 56 791, 49 046). V rukou drží velké kytice z asparágu a bílých růží či karafiátů (Boršice 49 051, Uherskoostrožsko 45 752). V dokumentaci se objevují i fotografie jako pohlednice např. polopostava svatebního páru ze Starého Města (18 803). Zvláštní je, že v období čtyřicátých let nejsou zastoupeny fotografie v civilním oblečení – *po městsku*.

Z padesátých let 20. století jsou zde ateliérové fotografie, na kterých je ženich v civilu s vonicí a nevěsta v kroji. Má obřadně upravenou hlavu – je ve věnečku, v ruce drží velkou kytici, nejčastěji z bílých kal. Z kytice visí na bílých stuhách dva bílé věnečky. Okolo zad a přes ruce má přehozenou úvodnici (Boršice 53 861, 49 050, Jalubí 18 801). U těchto fotografií nejsou známí autoři, neboť byly převážně darovány. Větší počet všech dalších pořídil Josef Jančář, odborný pracovník muzea. Velmi dobře zachytil nevěstu z Boršic v obřadním věnčení, na fěrtůšku a na kadrlicích se zelenými našitými věnečky, stejně jako na koncích stuh visících z copů věnčení. V rukou má velkou kytici, z níž visí věnečky na bílé stužce (Boršice 50 101, 634, obr. 4). Kunovickou družičku zachytil Josef Jančář zase v pentlení a s úvodnicí přes ruce (Kunovice 16 372).

Autorem fotografií z Uherskohradištska z **období 50. a 60. let 20. století** byl hradištský amatérský fotograf Richard Melíšek. Zaměřoval se především na krojované páry ze Sadů (31 272) a Kunovic (28 458, 28 459). Ženich z Kunovic měl vždy obrovskou vonici z umělých květek a z asparágu, na jiných jsou muži v civilu a ženy v kroji (Kunovice 28 460, Ostrožská Nová Ves 28 487). Jen jediná fotografie zachycuje svatební pár v civilu, ale řada

3. Nevěsta v čepení a v úvodnici, ženich v bohatě ozdoběném klobouku. Uherský Ostroh 1937. Pohlednice. K. Klimeš, Brno.

4. Nevěsta ve svatebním pentlení, se svatební kyticí s visícími věnečky a přední sukni ozdobenou rozmarýnovými věnečky. Boršice 1958. Foto Josef Jančář.

dalších účastníků, především družiček, je v obřadním kroji s pentlením a s úvodnicí přes ruce (Kunovice 28 461).

Na fotografiích svatebních párů je možné vysledovat hned několik vývojových momentů. Na přelomu 19. a 20. století odložily nevěsty velké věnčení; zůstalo jen v Hluku, Kunovicích a na Uherskoostrožsku. V současné době se nenosí jen k svatbě, ale i k dalším obřadním příležitostem – primicím, bířmování, hodům apod. Velký věnec složený až ze čtyř částí (čelenka – *kánka*; věnec, v Kunovicích *šilión*; dýnko, v Mařaticích *báleš* a v Kunovicích *klobúk*; stuhy – *fábor*)⁸ nahradil menší kulatý bílý věneček nebo větší loďkového tvaru s copy z umělých bílých látkových květek. Od začátku čtyřicátých let 20. století se u dolského typu kroje zcela změnil typ rukávců. Šily se z většího množství plátna a upravovaly hustým drobným vrapováním. Stejného střihu zůstaly na Ostrožsku a Kunovicu. Sukně se zkrátily již v polovině 20. let, přední atlasové fěrtůšky se zcela vytratily; již v období třicátých let 20. století je nevěsty neoblékaly. Také úzká krajka lemující spodní okraj sukně, charakteristická pro tuto oblast, se stala záležitostí již jen začátku 20. století.

Velké změny doznaly i nevěstiny obřadní artefakty doplňující její oblečení. Na prvních svatebních fotografiích mají nevěsty v ruce jen kapesníček s modlitebními knížkami a růžencem, některé jen drobné kvítko. Svatební kytice je možné vysledovat již od poloviny 20. let 20. století. Od 40. let 20. století jsou již velké, doplněné bílými věnečky, které se dávaly novomanželům při svatebním obřadu na hlavu. Velmi zvláštní je záležitost úvodních plachet. Na fotografiích je vidíme velmi málo, i když víme, že se běžně do 30. let 20. století používaly. Více je jich až v období 50. let 20. století na ateliérových fotografiích. Zajímavá je v tomto období výzdoba nevěstina kroje. Na fěrtůšku, kadrlích u rukávců či na stuze v pase jsou našité rozmarýny, někde jsou ztvarovány do koleček; jindy je mají nevěsty zasunuté za kordulku.

5. Nevěsta vezená ke svatebnímu obřadu na bryčce. Spytihněv 2001. Foto L. Chvalkovský.

Ženichové na svatebních fotografiích jsou ve větším procentu oblečeni v civilu, vždy s větší voničkou a někde s velkou snítkou rozmarýnu. Ti, kteří šli na svatbu v kroji, měli až nadměrně velkou vonici na beranici či klobouku a voničku na klopě kordulky či saka. Kroj ženicha se v podstatě nezměnil, místo klobouků se začaly více užívat beranice. Pokud se v současnosti koná krojovaná svatba jsou vždy oba v kroji.

Svatební průvod a obřad

Nejvíce fotografií ze svatebních průvodů pocházejí **ze 40. let 20. století**. Na nich můžeme vyzorovat způsob řazení či uspořádání svatebního průvodu. Nejčastěji šla v čele průvodu starší družička se ženichem a za nimi nevěsta s družbou či starším mláďencem (Staré Město 52 462, 52 461, Boršice 53 867). Časté bylo i seřazení, kdy šel jako první ženich s nevěstou (Boršice 49 049, Sady 31 274). Na fotografiích **z 50. až 70. let 20. století** jsou krojovaní obřadníci seřazení tak, že ženich jde se dvěma mláďenci a nevěsta se dvěma družičkami např. v Kunovicích v roce 1968. V roce 2001 na krojované svatbě ve Spytihněvi se vezla nevěsta na bryčce s družičkami a na druhé jel ženich s mláďenci (Spytihněv obr. 5).

Seřazení průvodu nemělo ve svém uspořádání mnoho podob. U selských svateb bylo obvyklé chodit na svatební obřad pěšky v čele s družičkou a ženichem, nebo sami šli dva mláďenci s ženichem a nevěsta s dvěma družičkami. Jen přespolní se převáželi na vozech či bryčkách. Až u civilních svateb v posledních letech vodí rodiče své děti na obřad – otec dceru - nevěstu a matka syna – ženicha. Na svatební obřad se jezdí auty.

Fotografie krojované svatby, pořízené ve 40. letech 20. století ze svatebního obřadu přímo z prostředí kostela, patří k nejpoutavějším a nejdojemnějším. Vždy nám představují svatební pár stojící nebo klečící před oltářem, za nimi krojovaní svědci a skupina krojovaných družiček a mláďenců (Kunovice 57 071). Podobné záběry pochází i ze 70. let 20. století z Kunovic (23 147).

Velmi působivé jsou i fotografie svatebního obřadu pořizované z kůru chrámu, kde

6. Církevní svatební obřad Renaty Šimkové a Antonína Šťastného. Polešovice 1994. Foto J. Tarcala.

hlavní obřadníci stojí nebo klečí před oltářem a krojovaní svatebčané jsou rozmístěni za nimi a nebo klečí v chrámových lavicích (Míkovice 46 773).

K nejmladším záběrům patří fotografie krojované svatby z Polešovic a Spytihněvi (obr. 6), kde tento svatební obřad dokumentovali pracovníci národopisného oddělení nebo muzejní fotograf. V obou případech se fotografoval nejen církevní obřad v kostele, ale celý průběh svatby.

Záběry z církevního obřadu se nijak neliší od současných krojovaných či civilních svateb. Nejbližší ženichovi a nevěstě stával družba a družička, kteří plnili funkci svědků novomanželům a dokola všechny družičky a mládenci. V rozmístění rodiny a všech účastníků svatby při svatebním obřadu nebyla dána žádná pravidla.

Jubilejní svatby

Z **dvacátých let 20. století** je menší počet fotografií se záběry ze zlaté svatby manželů Pavlíkových v Boršicích (42 385). Zde jubilant drží v ruce hůl, dvě děvčátka kytice a chlapec a děvče peřinku, na které jsou vyšité věnečky. Jedna z krojovaných kuchařek drží ták s koláči a druhá dort. **Z 30. let 20. století** je zachycena slavnost padesátého výročí manželství. Účastníci zlaté svatby stojí před vraty stodoly ve třech řadách. Všichni jsou označeni na levé straně trojlístkem. Jubilující muž i žena drží v ruce dlouhou hůlku s dvojkřížem, děvčátko v kroji uprostřed obilný věnec se stuhami, které z každé strany drží jeden chlapec oblečený v kroji. Dvě ženy drží v ruce dorty s nápisem 50 (obr. 7). K záběrům z jubilejní zlaté svatby patří rodinná fotografie z Boršic (42 386), kdy oslavenci stojí uprostřed, dvě ženy mají dorty s napsanou padesátkou, na tabulce křídou napsaným textem: *50leté výročí svatby 12. 10. 1952.*

Fotografie z výročních svateb jsou vzácné, neboť samotné oslavy výročí svateb se konávaly ojediněle. Atributy hlavních protagonistů – jubilujících oslavenců jsou velmi osobité, stejně jako dalších účastníků. Novějšími prvky na fotografiích jsou dorty, s datem oslavy, které se v současné době nechávají jubilantům upéct v podobě knihy, podkovy apod.

7. Společná fotografie účastníků zlaté svatby manželů Václava a Emílie Hůlkových. Uprostřed sedící jubilanti drží v rukou zlaté dvojkříže. Boršice asi 1930.

Svatební artefakty

K nejstarším fotografiím představující nám obřadní koláč jako dar přinášený do domu nevěsty patří fotografie Václava Bartoně opublikovaná také v knize *Moravské Slovensko⁹ Svatební průvod s koláčem v Derfli*. Koláč je nesený na nosítkách několika muži v doprovodu svatebčanů (Sady 2 719). Samostatný koláč – nevěstin dar, mnohdy i více než metr vysoký je zaznamenán ještě i na fotografiích z Kunovic (obr. 8, 57 090, 5 516).

K těm starším patří velmi zajímavá pohlednice, kde se prolíná oblečení okrsku kunovického a hradištského – nevěsta je v mařatickém kroji, ženich v kunovickém. Družička je z Véseku v pentlení, drží v ruce starobylý *syrec* (homoli cukru), který nevěsta nosila matce (obr. 9 – 46 595). Pozdější svatební atribut zachycuje pohlednice J. Švece ze 30. a 40. let 20. století z Kunovic. Je na ní nevěsta v doprovodu družičky a ženicha (1 080) nebo družiček, družby, ženicha a mládenců, která nese své nové matce několika patrový dort (967) Svatební koláč, při některé ze slavností na Uherskohradištsku, zřejmě na Výstavě Slovácka roku 1937, je nesený mládenci a děvčaty z Uherskoostrožska (50 066). Ze čtyřicátých let 20. století je fotografie, kde ženich v civilním oblečení s vonicí, s nevěstou v obřadním kroji přináší své nastávající tchýni ležícího beránka (Věsky 46 596). Akt strojení svatebního koláče ženami je lokalizován na Uherskohradištsko (37 891). Zcela ojedinělý je záběr svatebního domu v Jankovicích vyzdobený nad vchodem věncem z jehličnanu, růží a bílými stuhami (50 860).

Obřadním artefaktům se ve svatebním obřadu připisoval velký význam. Svatební koláč, který dostávala nevěsta od kmořenky, svědčil o majetkových poměrech nevěstiny rodiny. Přinášení někdy až jeden metr vysokého koláče zanikl s pořádáním tradičních a početných svateb ve dvacátých až třicátých letech 20. století, ve všední dny. Dnes je již málo žen, které si strojení svatebního koláče pamatují, není již na Uherskohradištsku informatorky, která by svatební koláč strojila. Stejně tak přinášena homole cukru, později dortu a dalších darů nevěstině nové matce bylo zažitým obřadem, který se traduje v různých inovacích dodnes. V obcích na Uherskohradištsku, pokud se koná svatba s některými tradičními prvky, obje-

8. Svatební koláč. Kunovice 1925-1930. Foto J. Horenský.

9. Uprostřed družička s homolí cukru, kterou přináší nevěsta jako dar své nové matce. Vésky, asi 1940.

vuje se často ozdobený dům nebo jen text před domem, který vítá novomanžele po obřadu doma.

Další dny svatebního veselí

Nejstarším záznamem z dalších svatebních dnů a převážně svatebního veselí je fotografie opublikovaná v Moravském Slovensku s názvem *Mužská robota na svatbě v Derfli*.

10. Páté kolo při „vození šatů“ na sokolské jubilejní slavnosti. Kunovice 1922.

Tuto fotografii V. Bartoně uvádí František Kretz ve své knížce *Svatba v Derfli*.¹⁰ Starší ženy v kunovickém kroji *holí muže* a muži *čistí ženám boty* (2 780). Holení starších žen dřevěnou břitvou brousící si ji o své stehno je dalším ze starších záznamů z Kunovic asi ze 30. let 20. století (57 076).

Honění kota, jak se dříve říkalo posvatebnímu veselí, má na fotografiích v muzeu zcela jinou podobu než nám ukazuje fotografie V. Bartoně v Moravském Slovensku.¹¹ Na muzejních fotografiích je spojené se stěhováním nevěsty. Obřadní *převážení peřin* je zaznamenáno ze Sokolské slavnosti v Kunovicích v roce 1922, kdy za vozem s peřinami je taženo páté kolo s figurínami krojovaného páru. Ten je tažen smykem za vozem a přitom se otáčí (obr. 10, 2 747).

Přenášení peřin je zdokumentováno jako folklorní pásmo na Výstavě Slovácka 1937 v Uherském Hradišti předváděné skupinou z Uherskoostrožska (37 981) a z Kunovic ze 60. let 20. století (37 307). Novější snímky, na kterých vidíme převážení nevěstiny či ženichovy výbavy již s obřadností nemají mnoho společného. Účastníci svatby si obvykle na starý kočár či vozík naložili odložené staré věci – *harampádí - kde se co našlo*. V průvodu k nevěstě, které se vezla *výbava*, se objevují převlečení muži za ženy a opačně, také postavy cikánky s děckem nebo *dítě* (dospělý) v kočáře. Z fotografií je zřetelné, že prvek obřadnosti z převážení výbavy zcela vymizel a zůstala jen zábavná funkce zúčastněných svatebčanů, později kamarádů a vrstevníků, např. ze 40. let 20. století ze Starého Města (55 259) a Jarošova (3 976), z 50. let 20. století z Kunovic (32 917, 34 884), ze 70. let z Polešovic a Boršic (35 210) a z 90. let 20. století z Jarošova.

Přesto, že se zkrátila doba trvání svatby z celého týdne jen na dva dny, dodnes se většinou na vesnických svatbách najdou takoví účastníci svatby, kteří mají smysl pro provádění svatebních her, jako je honění kota či holení. Není to však pravidlem.

Ze zákulisí svatební kuchyně

V období třicátých a čtyřicátých let 20. století se všechny přípravy svatebních jídel konaly v těch částech domu, kde nebyli usazeni svatebčané, tedy nejspíše na dvoře, pod *návratím* nebo ve výminku postaveném v zadním traktu domu. Záběry z těchto svatebních prací zaznamenali neznámí fotografové ze Starého Města (obr. 11, 52 459) a Míkovic

(46 775). Fotografie přesně zachycují prostředí svatebních kuchařek, typ nádobí, náčiní potřebného k přípravě a k podávání jídel na svatební stůl.

Postupem času se upouštělo od připravování svatební hostiny doma. Rodiny si pronajímaly místnosti s možností přípravy a podání jídel, v současnosti se svatební hostina řeší převážně restauračním prostředím.

Svatebčané na svatbě

K největšímu počtu svatebních fotografií v dokumentaci Slováckého muzea patří společné fotografie svatebčanů. Zajímavé je, kde všude se účastníci svatby shromažďovali k hromadnému fotografování. Většinou jsou záběry situovány do dvora domu, před návratí, do zahrady, před stodolu, převážně stavenou z nepálených cihel *kotovic*, před zdi chlívů sousedova domu. Jen některé, hlavně ty mladší fotografie, jsou z ateliéru. K těmto nejstarším společným fotografiím ze svatby patří Klvaňův snímek z roku 1890, který je podobný fotografii uveřejněné v Moravském Slovensku¹² a představuje zapentlené družičky a družby na svatbě v Mařaticích (2 121).

Na klasických fotografiích let **1904–1920** sedí uprostřed nevěsta a ženich, po obou stranách rodiče, popřípadě další nejbližší rodina jako kmotr a kmotra od biřmování či od křtu. Za nimi pak stojí v jedné nebo dvou řadách ostatní svatebčané oblečení v kroji. Na snímcích je někdy dvacet, jindy až přes sto svatebčanů. Nevěsta je vždy v kroji – v pentlení, v ruce drží šátek, ženich má selský oblek s voničkou na klopě (Boršice 30 314, Polešovice 44 462, Babice 12 569, Míkovice 46 756, Staré Město 25 843). Na fotografii z Hluku (58 816) a Kunovic (32 866) drží ženich oblečený v kroji v ruce dlouhou viržinku. K pozoruhodným patří i hromadná svatební fotografie, na níž je uprostřed ženich a nevěsta v úvodnici, po stranách kmotřenky – *široké* v úvazu šátku na *záušnice*. Na snímku se svatebčany je i dechová hudba ve stejnokrojích, která zřejmě na svatbě hrála (obr. 12).

Bohatě jsou zastoupeny společné fotografie z období **třicátých let 20. století** situované do zahrady pod strom, před vrata stodoly, před dům, na nichž je následující uspořádání. Zcela vpředu na zemi sedí vždy děti, za nimi uprostřed jsou sedící nebo stojící novomanže-

11. Kuchařky při mytí nádobí na dvoře po svatebním obědě. Staré Město 1938.

12. Hromadná fotografie svatebních hostů na svatbě novomanželů Otrusinových. Boršice, listopad 1937.

lé v obřadních krojích (Kunovice 32 897, Kněžpole 40 240, Mařatice 52 877, Staré Město 52 636, Kunovice 57 070). Na fotografiích bývá obvyklé, že po stranách bývali rodiče a nejstarší členové rodiny – někdy řečení *stařečci* (stařenka a stařeček) později označovaní jako babička a dědeček, nebo také kmotři. V první řadě na zemi, a nebo v jinak vyvedených pózách – třeba i ležící, se fotografovali muzikanti (Boršice 42 387) nebo harmonikář. Mezi krojovanými účastníky nechyběly ani kuchařky, z nichž mnohé na fotografiích drží dorty (Boršice 30 282, Staré Město 55 160). Na snímcích z Tučap a Vázan zaujmou velké myrtové voničky s mašličkou až třicet cm dlouhé, u mužů připnuté na přednicích kordulek (Tučapy 33 987, Vésky 46 594, obr. 13), ženy mají příčně přes prsa dlouhé snítky rozmarýnu (Tučapy 52 557). V tomto období již nevěsty oblečené v kroji nosily svatební kytici (Staré Město 55 160). V polovině třicátých let 20. století se objevují fotografie, kde je již hodně civilně oblečených svatebčanů, a nebo naopak nevěsta se ženichem v civilu a ostatní svatebčané v kroji, jak tomu bylo na svatbě Karla Húska v roce 1931 ve Starém Městě (50 160). Stále zůstává více případů oblečeného ženicha v obleku a nevěsty v kroji. Jen fotografie z Kunovic nám dokladuje nošení úvodnic v oblasti Uherskohradištska, které byly odloženy na přelomu 19. a 20. století. Nevěsta se dvěma družičkami, ženich s mláďenci v civilu s velkou vonicí na klopě, s řadou civilně oblečených svatebčanů je dokladem toho, že tento krojový okrsek si dlouho uchoval svoje tradiční oblečení zejména u žen, v podstatě beze změny (Míkovice 46 774).

I ze **čtyřicátých let 20. století** máme snímky z velmi početných svateb. Ženich je v civilním oblečení, nevěsta v obřadním svatebním kroji s usazením obřadníků a rodiny podle nepsaných pravidel – rodiče, kmotři a nejstarší členové rodiny. Mláďenci jsou v civilu, družičky v obřadním oblečení, hodně žen středního věku již v jupkách a hedvábných šátcích, v brokátových nebo ornátových předních sukničkách a šorci (Popovice 33 976). Některé účastnice svatby drží v rukách kulaté dorty, jiné zase upečenou buchtu v podobě beránka (obr. 14). Ze stejného období jsou fotografie o menším počtu svatebčanů, zachycených v některém z uherskohradištských fotoateliérů. Většina účastníků svatby je v obřadních krojích, starší ženy mají sváteční brokátové sukne a jupky zdobené látkovými nášivkami,

13. Skupina svatebčanů s bohatými voničkami z rozmarýnu. Vážany 1932. Pohlednice. Fotoateliér T. Mlčocha.

starší muži jsou v selském oblečení s vysokými botami (Uherskohradištsko 45 767, Boršice 45 556).

V padesátých letech 20. století se stále početnější svatby fotografují hromadně ve dvoře nebo na zahradě. Záběry jsou až z druhého svatebního dne, kdy jsou všichni oblečeni buď v civilním nebo ve svátečním nedělním oděvu. Na fotografiích jsou zachyceny obřadní

14. Ženy s upečenými dorty a beránkem na hromadné svatební fotografii. Boršice 1944.

15. Nevěsta se ženichem, po stranách mládenci s družičkami. Z bohaté svatební kytice visí věnečky na bílých stužkách. Traplice 1955.

koláče a dorty, které drží některá z žen, hudební nástroje – bubínek, harmonika (Staré Město 55 159). Na fotografiích v ateliéru jsou jen nevěsta s družičkami a mládenci, těch bývalo i deset. Děvčata vždy ve věnečku s kyticí a muži v civilním oblečení s voničkou na klopě saka (obr. 15, Kunovice 32 860, Boršice 42 342, 53 871, 49 047, Staré Město 48 789). Ze šedesátých let jsou v dokumentaci fotografie zachycující civilní svatbu, kdy nevěsta je *po bílu*, ženich s vonicí a velkou snítkou myrty na klopě. Jedna žena drží velký dort s náboženským výjevem (Boršice 49 048).

Na základě všech vyhledaných fotografií, týkajících se svatby na Uherskohradištsku (v uherskohradištském děkanátu) se dalo zjistit, že početně nejvíce jsou zastoupené snímky svatebních párů či obřadníků a také hromadné fotografie. Na fotografiích lze vysledovat proměny v oděvu nevěsty a ženicha – věnčení, pentlení, označení ženicha a obřadníků vůbec, krojové posuny a proměny ve střihu, materiálu a četnosti používání kroje nebo civilního oblečení. Změny nastaly i u obřadních artefaktů charakteristických pro nevěstu, ženicha, mládence, družičky a účastníky svatby – jako byly modlitební knížky, růženec, šátek, kapesníček, kytice nejprve malá, pak velká s věnečky, úvodnice, velká vonice na klobouku, malé voničky z rozmarýnu, myrty či umělé vonice apod.

U svatebního průvodu je možné vidět varianty jeho seřazení, případně jiné přemístování než bylo tradiční – v průvodu pěšky. Na svatebním obřadu samotném se hodně nezměnilo, ale tyto momenty byly zachycovány pro jejich důležitost.

Zajímavé jsou hromadné snímky svatebčanů oslavujících 50. výročí svatby a jejich zajímavé artefakty. Nejhodnotnější a nejvzácnější jsou fotografie zachycující svatební, původně obřadní artefakty, které již zcela vymizely. Naopak novým a často fotografovaným je v současné době svatební veselí se svatebními hrami, které jsou inovované, avšak objevuje se v nich řada starých prvků.

Pokud se týká záběrů z příprav svatby je jich tak málo, že nemají srovnání, poněvadž se staly zcela radikální změny v přípravě a konání svatby; jen prostor pro zábavu kuchařek stále zůstává.

Největší oddíl *svatebčané na svatbě* dává vědět, že v současné době se na Hradištsku již dávno upustilo od pořádání velkých a početných svateb. Jen čas od času se objeví mladí lidé, kteří se chtějí oddat v kroji za účasti svých kamarádů a rodiny (Polešovice, Spytihněv, Jalubí). Pořádání svatby je pak zorganizované na základě tradičního průběhu svatebního obřadu a celého veselí. Nevěsta a ženich dodržují obvykle svoji identitu a nechávají se oddat ve svém kroji (nevěsta z Vlčnova, ženich z Jalubí).

Příspěvek je malou sondou do fotodokumentace Slováckého muzea z oboru národopisu na malém území a na jedno specializované téma. Zpracovat globálně a zhodnotit fond fotodokumentace je dalším úkolem všech čtyř oborů, jež jsou ve Slováckém muzeu zastoupené.

Poznámky:

- 1 Do uherskohradištského děkanátu patří 53 obcí, které podle krojového dělení Josefa Klvaně zastupují skupinu dolňáckého kroje (typ kroje staroměstsko-jarošovského, velehradsko-spytinovského, bílovského a polešovského), skupinu kunovickou, uherskoostrožskou a buchlovickou. Čísla v závorkách udávají číslo karty v dokumentaci SM. Zachycují obdobné příklady sledovaných jevů v dalších obcích.
- 2 Josef Klvaňa se narodil ve Vídni v r. 1857, zemřel v Kyjově 1919. K l v a ň a, J.: *Lidové kroje na Moravském Slovensku*. Moravské Slovensko, díl I., sv. I. Praha 1918, s. 97–252.
- 3 Václav Bartoň (1863–1940), Tomáš Mičoch, nar. 1878–1925, ateliér měl na Královské ulici (Nádražní) 30 v Uh. Hradišti, J. Dudašek, František Horenský narozený r. 1866 v Pašovicích, zemřel v roce 1933 a pochován v Boršicích, J. Švec, K. Klimeš, drogist a z Brna, A. Garažija.
- 4 Richard Melíšek, dlouholetý ředitel ČSAD, amatér fotograf (1909–1994).
- 5 Josef Jančář, n. 1931, ředitel Slováckého muzea v letech 1961–1970; Ladislav Chvalkovský, n. 1954, fotograf Slováckého muzea od r. 1979 dosud.
- 6 K l v a ň a, Josef, o.c., s. 123, 103.
- 7 K l v a ň a, Josef, o.c., s. 118.
- 8 T a r c a l o v á, L.: *Pentlení, věnečky a vonice jako součást obřadního oděvu*. In: *Lidový textil a textilní sbírky v muzeích*, EÚMZM v Brně, 1998, s. 8–10.
- 9 Viz Moravské Slovensko, díl II. Praha 1918, s. 684.
- 10 Srov. Moravské Slovensko, díl II., Praha 1918, s. 691, obr. 453; K r e t z, F., *Svatba v Derfli*.
- 11 Viz Moravské Slovensko, díl II., Praha 1918, str. 690, obr. 452.
- 12 Viz Moravské Slovensko, díl I., Praha 1918, str. 104, obr. 109.

PhDr. Ludmila Tarcalová (n. 1946) je vedoucí národopisného oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti. Svůj odborný zájem orientuje na obřadní lidovou kulturu a lidový oděv. Těmto tématům věnuje své odborné články i muzejní výstavy.

Wedding in the Uherské Hradiště Region as Documented on the Photos of Slovácké Museum

A b s t r a c t

Slovácké muzeum in Uherské Hradiště (the Museum of Moravian Slovakia) began processing and sorting of the photo documentation material (both positive and negative) in the 1940s. Most of the material acquired by the Museum was positive. Usually, the photographs were donated; the Museum seldom paid for any. In the course of time, the collection was enriched by photographs taken by the Museum's employees themselves or their external co-workers. However, insufficient personnel count made it impossible to systematically capture the whole of the local folklore culture. Furthermore, the Museum did not own proper technical equipment at the time and simple taking of pictures as we know it today was quite difficult back then. The institution's management put emphasis on internal work, on the growth of the folklore-related collections and its proper filing, as well as sensitive storage and presentation to the general public.

Of the several tens of thousands of photographs, many capture wedding ceremony or wedding in general. Wedding has always belonged to the turning-point events in the life of a person, which has made it an attractive object of research for ethnographers and folklore-conscious intelligentsia since the 19th century. They described wedding with its preparations, individual wedding days and its last reverberations and collected descriptive ethnographic and folklore material. The wedding of Uherské Hradiště region has been subject matter of many a newspaper article and scholarly study, both descriptive and comparative. Descriptions of local wedding ceremonies were described in dedicated chapters of village monographs.

It is obvious that wedding did not draw interest just from ethnographers but from photographers as well. This article deals with just that – the photographs of weddings and all things related from the Uherské Hradiště deanery found in the rich collections of Slovácké muzeum. We discuss photos of individual ceremony participants – bride and bridegroom, wedding parade and ceremony, anniversary weddings, wedding artifacts, days of wedding merrymaking, wedding backstage and wedding participants as captured in group photos.

The wedding-related photographs owned by the Museum can be roughly divided into three main categories. The first and oldest group consists of the photographs and negatives taken by Josef Klvaňa. Many of them were taken with the intention to document folklore costumes or ceremonial culture. Many of his photographs are complemented by his own specialized commentary on ceremonial folklore costumes, published in the *Moravské Slovensko II.* magazine in 1918.

The second group includes most of the wedding photographs in the archive of Slovácké muzeum. These were taken to fulfill the needs of individuals, families or communities. Their authors were both trained professionals and amateurs. Most of the amateur photographers are anonymous. Only the photographers who ran private studios before 1945 marked their works on either side of a photograph. Václav Bartoň, Tomáš Mlčoch, Josef Dudešek, František Horenský, J. Švec, K. Klimeš, Antonín Garažija are just a few of them. The photographs in the form of postcards usually bear a logo or a monogram on the backside. The company identification usually allows for more or less exact dating. There are only a few photographs in the collection that were taken after 1950 and were purchased by the Museum from individual photographers (Richard Melíšek).

The photographs of the third group were taken by the Museum employees themselves. In the course of time, taking photographs became an integral part of each employee's routine work. Many such pictures since the 1960s were taken by Josef Jančář. In the last 30 years, Ladislav Chvalkovský has been in charge of photo documentation.

Of all the wedding-related photographs in the archive, the most numerous are those of wedding couples and groups. The comparison of photographs reveals changes in the artifacts used and worn by brides and bridegrooms – chaplets, ribbons, signs of bridegroom and wedding participants in general, changes in costumes and their designs, materials and numerousness of costumes vs. civil clothes, ceremonial artifacts of a bride, bridegroom, best men, best maids and wedding participants such as prayer books, rosary, scarf, handkerchief, bouquet (small at first), later large ones with chaplets, large floral decorations on hats, small floral decorations of rosemary, myrtle, artificial flower decorations etc.

With the wedding parades, we can observe differences in their arrangements and means of transportation (the traditional one was walking). The actual wedding ceremony has not changed much, but it was often documented because of its importance.

Also interesting are group photos of participants in 50th anniversary weddings and their artifacts. The most valuable and rare are the photographs that depict wedding (originally ceremonial) artifacts that have vanished completely. On the other hand, there is a recent trend to take photos of wedding merrymaking and wedding games that, as innovated as they are, still retain many traditional features.

As far as the photographs of wedding preparations are concerned, there is so few of them that it is impossible to compare them. The wedding preparation process has undergone radical changes in the past, only the traditional merrymaking of cooks remains popular.

The current trend in the Uherské Hradiště region is to abandon traditional large and spectacular weddings. Only from time to time a couple appears who want to get married in folk costumes in accordance with the traditional ways (Polešovice, Syptihněv, Jalubí). The whole wedding ceremony

is in such cases organized and arranged in accordance with folklore tradition. The bride and bridegroom usually show their identity by attending the wedding in traditional costumes of their villages (e.g. when a bride comes from Vlčnov and a bridegroom from Jalubí).

This article focuses on a certain part of photo documentation fund owned by Slovácké muzeum, that which is related to a small territory and a single, well defined subject matter. The task of complex evaluation of the whole archive remains up to all four specializations, represented in Slovácké muzeum.

Hochzeit im Gebiet von Uherské Hradiště in Photodokumenten des Museums der Mährischen Slowakei

Zusammenfassung

Im Museum der Mährischen Slowakei wurde in den vierziger Jahren des zwanzigsten Jahrhunderts mit der Verarbeitung von positiven sowie negativen Fotografien begonnen. Inzwischen wurden für das Museum vor allem Positive erworben. Überwiegend hat das Museum die Fotografien geschenkt bekommen, nur selten sind sie abgekauft worden. Mit der Zeit wurde die Dokumentation auch mit manchen von den Mitarbeitern des Museums beschafften Fotografien bereichert. Eine geringe Anzahl des Museumspersonals ermöglichte auch nicht, den gesamten Bereich der Volkskultur systematisch zu verfolgen, bzw. zu dokumentieren. Ein gravierender Grund für mangelnde Fotodokumentation war auch ungenügende technische Ausstattung der Institution. Es war nicht üblich, solchermaßen zu fotografieren wie wir es heute gewöhnt sind. Die Führungskräfte des Museums haben eine nach innen konzentrierte museale Tätigkeit betont: Anwachs und Erweiterung des Folklorefonds, seine Evidenz, entsprechende Aufbewahrung und folgende Präsentation.

Unter den einigen zehntausenden Fotografien gibt's viele, die die Hochzeitszeremonie oder auch den weiteren Verlauf der Hochzeitsfeier aufgenommen haben. Die Hochzeit zählte immer schon zu jenen Wendemomenten im Menschenleben, sodass sie bereits im 19. Jahrhundert zu einem anziehenden Thema für alle Ethnographen und Mitarbeiter im Bereich der Kulturaufklärung wurde. Die Hochzeit wurde ausführlich beschrieben – von den Vorbereitungen über einzelne Hochzeitstage bis zu deren Nachklängen – und entsprechendes ethnographisches und folklorentorientiertes Material wurde versammelt. Die Hochzeit im Gebiet von Uherské Hradiště wurde zum Thema mancher Studien und Artikel – als Beschreibung oder Vergleichsstudie. Die Behandlungen über Hochzeiten waren auch in Monographien einzelner Gemeinden vertreten.

Nicht nur Ethnographen, sondern auch Fotografen waren daran interessiert, so ein Ereignis wie Hochzeit aufzunehmen. Wir wollen jetzt über Fotografien aus einer reichhaltigen Sammlung der Dokumentarabteilung des Museums der Mährischen Slowakei berichten, die das Hochzeitsgeschehen in den Gemeinden des Dekanats von Uherské Hradiště dokumentieren. Fotografiert wurden Brautpaare, Hochzeitsumzüge, Zeremonien, Jubiläumshochzeiten, Hochzeitsartefakte, Hochzeitsfeiern, Hintergrund von Hochzeiten, Hochzeitsgäste (auf Gruppenfotos).

Für das Museum wurden als Dokumente ungefähr drei Arten von Hochzeitsfotografien gewonnen. Zu den ersten und ältesten gehören Fotografien und Negative, deren Autor Josef Klvaňa ist. Manche davon entstanden mit dem Ziel, die Volkskleidung oder die volkstümlichen Rituale zu dokumentieren. Die meisten davon sind vom fachkundigen Text des Autoren begleitet. Diese Texte, die traditionelle Volkskleidung betreffen, wurden in der Publikation Mährische Slowakei II von 1918 veröffentlicht.

Zur zweiten Gruppe zählen die meisten der in den Dokumenten des Museums für die Mährische Slowakei enthaltenen Hochzeitsaufnahmen. Sie entstanden für persönlichen, gesellschaftlichen oder Familienbedarf. Aufgenommen wurden sie sowohl von geschulten Fotografen als auch Laien. Manche von Amateurfotografen gemachte Fotografien sind in der Dokumentarabteilung als anonym eingetragen. Nur die Fotografien, deren Autoren bis 1945 Privatateliers hatten, sind auf der Rückseite, manchmal auch auf der Oberseite mit Firmennamen bezeichnet: Václav Bartoň, Tomáš Mlčoch, Josef Dudašek, František Horenský, J. Švec, K. Klimeš, Antonín Garažija u. a. Die Fotografien in Form einer Ansichtskarte sind auf der Rückseite gewöhnlich mit einem Logo oder einer Abkürzung der Firma versehen. Auf den meisten Fotografien sind Hochzeitstrachten aus den attraktivsten Gebie-

ten (Kunovice, das Gebiet von Uherský Ostroh) und Hochzeitsartefakte abgebildet. Die Firmenzeichen lassen auch genau datieren, in welchem Zeitraum bestimmte Ansichtskarten oder Fotos entstanden waren. Es gibt nur wenige aus der Zeit nach 1950 stammende Fotografien mit der Hochzeitsthematik, die das Museum von konkreten Fotografen abkaufte (Richard Melíšek).

Zur dritten Sorte gehören Fotografien, die für den Bedarf des Museums gemacht wurden. Inzwischen konnte keine fachorientierte Arbeit für das Museum das Fotografieren entbehren. Viele Fotografien aus dem Gebiet von Uherské Hradiště seit Anfang der sechziger Jahre des 20. Jahrhunderts stammen vom Fotografen Josef Jančář, in den letzten dreißig Jahren sorgt Ladislav Chvalkovský für die Fotodokumentation des Museums.

Auf Grund aller ausgesuchten Fotografien, die das Hochzeitsgeschehen im Gebiet von Uherské Hradiště (im Dekanat von Uherské Hradiště) zeigen, konnte festgestellt werden, dass am häufigsten Fotografien mit Brautpaaren, Zeremonienteilnehmern oder auch Gruppenfotos vertreten sind. Auf den vorhandenen Fotografien sind ebenfalls Veränderungen in folgenden Artefakten bemerkbar: Zierelemente beim Brautpaar – Kranz und Schleifen für die Braut, Zierzeichen für den Bräutigam und die Zeremonienteilnehmer, Trachten – Schnitt, Material, Trachten im Verhältnis zur Zivilkleidung, zeremonielle Artefakte wie Gebetsbücher, Rosenkränze, Tücher, Taschentücher, Blumensträuße – zuerst kleine, später große mit Kränzchen, Einleitungstücher, große Blumensträuße für Hüte, kleine Blumensträuße aus Rosmarin, Myrte oder Kunstblumen u. ä.

Bei Hochzeitsumzügen sind verschiedene Varianten der Formierung zu sehen. An der Hochzeitszeremonie selbst wurde nicht viel geändert, diese Momente wurden wegen ihrer Wichtigkeit aufgenommen.

Von Interesse sind Gruppenaufnahmen der Hochzeitsgäste anlässlich des fünfzigjährigen Hochzeitsjubiläums samt bemerkenswerten Artefakten. Die wertvollsten und seltensten Fotografien zeigen die ursprünglich zeremoniellen Artefakte, die ganz und gar verschwunden sind. In der Gegenwart werden vielmehr Hochzeitsfeiern samt entsprechenden Spielen fotografiert, die zum Teil innoviert, zum Teil mit alten Elementen vermischt sind.

Die Vorbereitungen zur Hochzeit werden nach wie vor selten fotografiert, sodass keine zu vergleichenden Aufnahmen zur Verfügung stehen. Sowohl in der Vorbereitung als auch im Verlauf der Hochzeit kam es nämlich zu radikalen Veränderungen, nur der Raum zur Unterhaltung der Köchinnen ist gleich geblieben.

Aus den fotografischen Dokumenten ergibt sich, dass im Gebiet von Uherské Hradiště lange nicht mehr große Hochzeiten veranstaltet werden. Nur ab und zu wünschen junge Leute in Trachten getraut zu werden (Polešovice, Spytihněv, Jalubí). In dem Falle richtet sich die Hochzeit nach traditionellen Regeln und Gewohnheiten. Die Braut und der Bräutigam behalten ihre Identität und tragen jeder die Tracht seiner Gemeinde (z. B. Braut aus Vlčnov, Bräutigam aus Jalubí).

Der vorliegende Beitrag stellt eine Sonde in die Fotodokumentation des Museums der Mährischen Slowakei dar, die ein spezielles Thema auf einem kleinen Gebiet im Bereich der Ethnographie verfolgt. Eine weitere Aufgabe für alle vier im Museum der Mährischen Slowakei vertretenen Fachrichtungen besteht in globaler Verarbeitung und Bewertung des Fonds der Fotodokumente.